

فتوای 10 مرجع تقلید درباره حکم «انتساب به سادات از ناحیه مادر»

آیا فقط افرادی که از ناحیه پدر نسب‌شان به رسول خدا(ص) می‌رسد، جزو سادات محسوب می‌شوند و یا افرادی که از ناحیه مادر نیز به این سلسله منور نسب می‌برند جزو سادات محسوب می‌گردند...

همراه با تحلیل کوتاهی از اعتدال بخوانید

فتوای 10 مرجع تقلید درباره حکم «انتساب به سادات از ناحیه مادر»

اعتدال: آیا فقط افرادی که از ناحیه پدر نسب‌شان به رسول خدا(ص) می‌رسد، جزو سادات محسوب می‌شوند و یا افرادی که از ناحیه مادر نیز به این سلسله منور نسب می‌برند جزو سادات محسوب می‌گردند
متن پرسش مطرح شده توسط شفقنا و پاسخ مراجع تقلید شیعیان درباره «حکم انتساب به سلسله سادات از ناحیه مادر» به این شرح است:

نظر به احترام بسیار زیاد ذریه رسول اکرم(ص) در میان مؤمنین و اهمیت رعایت احکام سادات نظیر حرمت دریافت زکات و یا جواز دریافت خمس، آیا صرفاً افرادی که از ناحیه پدر نسب به سلسله سیادت می‌برند، جزو سادات محسوب می‌شوند و یا با توجه به جایگاه دخت گرامی نبی اکرم حضرت محمد(ص) در سلسله سادات، افرادی که از ناحیه مادر نیز به این سلسله منور نسب می‌برند جزو سادات محسوب می‌گردند و احکام و حرمت سادات شامل حال ایشان نیز می‌شود؟ و اگر این افراد به واسطه سیادت مادر جزو سادات محسوب می‌گردند آیا سیادت به فرزندان ایشان نیز منتقل می‌گردد و احکام و حرمت سادات شامل فرزندان ایشان نیز می‌شود؟

* آیت الله صافی گلپایگانی:

بسم الله الرحمن الرحيم / به طور کلی هر منتسب به حضرت پیغمبر اکرم صلی الله علیه وآله دارای شرافت و مشمول افتخار «کل حسب ونسب منقطع یوم القیامه الاحسبی ونسبی» ومورد افتخار احترام همگان می‌باشد و خود نیز باید قداست این انتساب شریف را با تعهد دینی و اسلامی حفظ نماید.

البته کسانی که از طرف مادر سیدند گرچه از این جهت دارای امتیاز و شرافت و منسوب به ائمه علیهم السلام هستند. لکن احکام خاص سادات را مانند استحقاق سهم سادات و غیره ندارند و آنها مربوط به کسانی است که از طرف پدر سیدند و چون در زمان حاضر پیشوند سید نشانه سیادت از طرف پدر است و احکام سادات را در حق او جاری می‌دانند، برای اشخاص مذکور استفاده از کلمه مزبور جایز نیست و تبعات زیادی دارد. والله العالم.

* آیت الله العظمی مکارم شیرازی

از جهاتی حکم سید دارند، و از جهاتی ندارند. خمس نمی‌توانند بگیرند و از لباس مخصوص سادات نمی‌توانند استفاده کنند، اما از جهاتی شرافت سیادت و انتساب به پیامبر اکرم(ص) و حضرت زهرا(س) دارند.

* آیت الله سیستانی:

بسمه تعالی / ایشان از اولاد پیامبر، محسوب می‌شوند ولی نمی‌توانند لباس خاص سادات را بپوشند و نمی‌توانند از سهم سادات، استفاده کنند.

* آیت الله نوری همدانی:

بسمه تعالی / در فرض سوال به خاطر این که مادرشان سیده است آنان نیز مورد احترام هستند ولی از کلمه سید در ابتدای نام و لباس خاص سادات و از سهم سادات نمی‌توانند استفاده کنند.

* آیت الله موسوی اردبیلی:

بسمه تعالی / انتساب از جانب مادر به اهل بیت عصمت و طهارت علیهم السلام اگرچه موجب فخر و شرف است ولی احکام خاص سید و هاشمی تنها بر کسی مترتب می‌شود که از جانب پدر به آن شجره طیبه منتهی شود و نسب از طریق مادر منتقل نمی‌گردد.

* آیت الله العظمی شبیری زنجانی

حرمت دریافت زکات یا جواز دریافت خمس احکام مربوط به هاشمی است و هاشمی کسی است که از طریق پدر نسبش به

هاشم بن عبد مناف (نبای دوم پیامبر اکرم صلی الله علیه وآله سلم) برسد و سادات، یعنی ذریه حضرت زهرا سلام الله علیها از آن جهت که از ناحیه امیر المومنین علی علیه السلام نسبشان به حضرت هاشم علیه السلام می رسد، مشمول این احکام هستند. البته کسانی که از ناحیه مادر به این خاندان منسوب هستند دارای احترام هستند ولی هاشمی یا سید محسوب نمی شوند.

* آیت الله العظمی حکیم

ساداتی که حرمت اخذ زکات و جواز اخذ سهم سادات با شرایط آن را دارا باشند، فقط مخصوص افرادی است که از جهت پدر منسوب به حضرت هاشم بن عبد مناف هستند و از جهت مادری اثری ندارد جز این که آنها بچه های آنان از جهت مادری هستند.

* آیت الله العظمی سبحانی

کسانی که مادرشان سید است فرزند آنها نیز سید می باشد، ولیکن احکام خمس اختصاص به ساداتی دارد که از طریق پدر نسب آنها به هاشم جد پیامبر (ص) برسد و این یک نوع تخصیص در احکام الهی است والا در موضوع تخصیص نیست. والله العالم

* حضرت آیت الله العظمی صانعی:

بسمه تعالی / این گونه افراد از جمله ذریه حضرت زهرا (سلام الله علیها)، هستند؛ لیکن احکام سید، مانند جواز گرفتن خمس و حرمت اخذ زکات بر آنها بار نمی شود.

* حضرت آیت الله فیاض:

بسمه تعالی / مراد از سادات و بنی هاشم کسانی است که از ناحیه پدر منتسب به هاشم باشند و اما انتساب از ناحیه مادری اعتبار ندارد.

* اعتدال: با توجه به اینکه هر فتوایی قطعاً مبتنی بر ادله شرعیه است، احتمالاً وجه این فتواها و ادله شرعیه آنها، به این شرح است:

* اولاً: در تمام دنیا - بجز موارد استثنای افراد را با نام یا فامیل پدرشان می شناسند و معرفی می کنند، در اینجا نیز کسانی که پدرشان از سادات نیست - از جمله ذریه حضرت زهرا (سلام الله علیها)، هستند - نباید خود را - بآیّ نحو - از سادات معرفی کنند.

* ثانیاً: از آنجا که تأمین مخارج افراد قبل از بلوغ بر عهده پدر است و پدر ایشان سید نیست، لذا نمی توانند از سهم مبارک سادات برای مخارج خود استفاده نمایند. والله العالم